

Integraal Veiligheidsplan 2018-2021

gemeente Valkenburg aan de Geul

‘voor veilig wonen, werken en recreëren’

oktober 2017

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	p. 2
2.	Waar staan we nu?	p. 3
3.	Waar willen we staan in 2021?	p. 5
4.	Hoe gaan we te werk?	p. 6
4.1	De rode draad	p. 6
4.2	Partners	p. 6
4.3	Flankerend beleid	p. 7
5.	Prioriteiten	p. 8
5.1	Veilige en leefbare kernen	p. 8
5.2	Veilig uitgaan en veilige evenementen	p. 9
5.3	Ondermijning	p. 10
6.	Strategische thema's	p. 11
6.1	Voertuigcriminaliteit (inbraak en diefstal)	p. 11
6.2	Jeugdoverlast, veilig in en om de school	p. 11
6.3	Veilig winkelgebied, veilige bedrijventerreinen	p. 12
6.4	Brandveiligheid, externe veiligheid, fysieke veiligheid en crisisbeheersing	p. 12
6.5	Polarisatie en radicalisering	p. 14
6.6	VPT/Veilige Publieke Taak	p. 14
6.7	Informatiebeveiliging	p. 14
6.8	Ambtelijke en bestuurlijke integriteit	p. 14
7.	Coördinatie, verantwoording en begroting	p. 15
7.1	Ambtelijke en bestuurlijke coördinatie	p. 15
7.2	Beleidscyclus	p. 15
7.3	Monitoring, stuurinformatie	p. 15
7.4	Samenwerking met de Heuvellandgemeenten	p. 16
7.5	Begroting	p. 16
	<i>Bijlage 1: Veiligheidsvelden en -thema's van Kernbeleid Veiligheid (VNG)</i>	<i>p. 17</i>
	<i>Bijlage 2: Uitvoeringsmatrix 2018/2019</i>	<i>p. 18</i>

1. Inleiding

In dit nieuwe Integrale Veiligheidsplan beschrijven wij onze koers op het veiligheidsterrein in de periode 2018-2021. We geven aan waar de focus ligt, hoe we daar 'integraal' aan werken, met welke partners en met welke doelen. De nota beschrijft hoofdlijnen van de aanpak. De concrete inzet in de eerste twee jaren wordt beschreven in het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid 2018-2019.

Deze nota is in samenwerking met interne en externe veiligheidspartners tot stand gekomen. De samenleving is betrokken via de *Enquête Leefbaarheid en Veiligheid 2016*. Voor de zomer heeft afstemming met de gemeenteraad plaatsgevonden over de selectie van prioritaire en (overige) strategische thema's van het beleid (respectievelijk hoofdstuk 4 en 5 van deze nota).

Richtsnoer in het proces was de VNG-methode *Kernbeleid Veiligheid*¹. Deze methode definieert het integrale veiligheidsterrein aan de hand van vijf veiligheidsvelden (zie bijlage 1) en adviseert over te zetten stappen in de beleidsontwikkeling.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 schetsen we kort de uitgangssituatie: wat zijn de karakteristieken van het huidige veiligheidsbeeld en de lopende aanpak? Dit betreft een korte samenvatting van de in april/mei 2017 verrichte veiligheidsanalyse. In hoofdstuk 3 verwoorden we onze overstijgende, strategische doelstelling voor 2021, in hoofdstuk 4 de rode draad in onze aanpak. Hoofdstuk 5 en 6 bevatten respectievelijk een uitwerking van de *prioritaire* en de *strategische* (ofwel going concern-) thema's. We gaan in op de te bereiken doelen en de hoofdlijnen van de aanpak. In hoofdstuk 7 ten slotte behandelen we de coördinatie van het beleid, de beleidscyclus en monitoring, samenwerking met buurgemeenten en de begroting.

---

¹ *Kernbeleid Veiligheid* ed. 2017, VNG

2. Waar staan we nu?

Ter voorbereiding van dit nieuwe IVP heeft een analyse van het veiligheidsbeeld en de lopende aanpak op de vijf veiligheidsvelden van Kernbeleid Veiligheid plaatsgevonden. Hieronder worden de belangrijkste bevindingen kort weergegeven. Deze bevindingen vormden de basis voor de selectie van prioriteiten en strategische thema's. Per veiligheidsveld worden de accenten in het veiligheidsbeeld en de lopende aanpak kort genoemd.

• Veiligheidsveld 1: **Veilige woon- en leefomgeving**

<i>accenten veiligheidsbeeld</i>	<i>accenten lopende aanpak</i>
<ul style="list-style-type: none"> – 'Top 3' van door bewoners gerapporteerde items in de <i>Enquête Leefbaarheid en Veiligheid 2016</i>: te hard rijden, hondenpoep, geluidsoverlast van verkeer – gunstige rapportcijfers van bewoners voor leefbaarheid en veiligheid zien, respectievelijk een 7,6 en een 7,1 – op basis van politiecijfers zijn aandachtspunten met name: inbraak in auto's, diefstal van motorvoertuigen en fietsen, inbraak in schuur/kelderboxen; NB: het beeld t.a.v. woninginbraken is verhoudingsgewijs gunstig 	<ul style="list-style-type: none"> > burgerparticipatie via o.m. Bureau Burgerkracht, burgernet, WhatsApp-groepen > pilot veiligheidsschouw/Veilig Leefbaar Valkenburg aan de Geul > Sociaal team (samenwerking met Maastricht) voor sociale, evt. complexe casuïstiek > evt. opschaling naar 'Top X', Veiligheidshuis Maastricht-Heuvelland > huiselijk geweld en kindermishandeling: Veilig Thuis Zuid-Limburg > inbraakpreventie via o.m. witte voetjes-acties > inzet wijkagenten, BOA's (extra aandacht voor hotspots autodiefstallen of diefstal uit auto's, grote aantallen externe bezoekers)

• Veiligheidsveld 2: **Bedrijvigheid en veiligheid**

<i>accenten veiligheidsbeeld</i>	<i>accenten lopende aanpak</i>
<ul style="list-style-type: none"> – sterke afname van het aantal gevallen van diefstal/inbraak in bedrijven en instellingen en winkeldiefstal – afname incidenten horeca door verandering profiel horeca (- van 'kroegen' naar restaurants) – wel verhoudingsgewijs veel en groeiend aantal geweldsdelicten (met name mishandeling en openlijke geweldpleging); een deel hiervan heeft betrekking op horeca/uitgaan – (zeer) groot aantal evenementen (veel publiek, daardoor soms matige bereikbaarheid centrum) – generiek: krachtig toeristisch-recreatief profiel met bijbehorende risico's en veiligheidsvraagstukken 	<ul style="list-style-type: none"> > inzet op beheersbaarheid veiligheid en overlast uitgaanscentrum (o.m. geluidssysteem, actualisering 12-dagenregeling, cameratoezicht) > actieve, effectieve samenwerking portiers/horeca en politie > beleidsoverleg gemeente en ondernemers/KHN kan effectiever positionering convenant Veilig Uitgaan) > professionalisering evenementenveiligheid inclusief veiligheidsoverleg (> balans 'veiligheidsbelang' / 'economisch belang')

● Veiligheidsveld 3: **Jeugd en veiligheid**

<i>accenten veiligheidsbeeld</i>	<i>accenten lopende aanpak</i>
<ul style="list-style-type: none"> – enkele overlastlocaties (de omgeving van de VMBO-instelling krijgt extra aandacht) – risico's alcohol- en drugsgebruik (> 13-16-jarigen: licht bovengemiddelde scores GGD-gezondheidsmonitor, mn alcohol) – weinig casus individuele probleemjongeren 	<ul style="list-style-type: none"> > aanpak overlast rond VMBO-school (o.m. JOP in voorbereiding) > jeugdteam voor complexe casus (in samenwerking met Maastricht) > preventie-aanpak alcohol/drugs Mondriaan, in samenwerking met onderwijs > preventie- en handavingsplan Drank- en Horecawet (2015-2019) – samenwerking met horeca

● Veiligheidsveld 4: **Fysieke veiligheid**

<i>accenten veiligheidsbeeld</i>	<i>accenten lopende aanpak</i>
<ul style="list-style-type: none"> – verkeersveiligheid: overlast verkeer agv geluid en te hard rijden; het aantal meldingen van verkeersoverlast is relatief hoog; dit houdt verband met het krachtige toeristische profiel van Valkenburg aan de Geul – brandveiligheid: risico's in relatie tot horeca, matige bereikbaarheid centrum; 80% inwoners één of meer rookmelders, 94% laat regelmatig CV-/combiketel controleren (enq. 2016) – externe veiligheid: vervoer gevaarlijke stoffen over de weg en buisleidingen, BEVI-inrichtingen zoals bijvoorbeeld de LPG-tankstations 	<ul style="list-style-type: none"> > verkeersveiligheid: o.m. aandacht voor school- en thuisroutes (fietsverkeer) en veiligheid wandelroutes > brandveiligheid: o.m. aandacht voor capaciteit/beschikbaarheid vrijwilligers (in relatie tot dekingsgraad) > crisisbeheersing: effectieve regionale en districtelijke samenwerking (o.m. piketpools, OTO-beleid (Opleiden, Trainen, Oefenen), MCC Maastricht als 'werklocatie')

● Veiligheidsveld 5: **Integriteit en veiligheid**

<i>accenten veiligheidsbeeld</i>	<i>accenten lopende aanpak</i>
<ul style="list-style-type: none"> – radicalisering: risico's beperkt, verblijfsmogelijkheden horeca – ondermijnende/georganiseerde criminaliteit: 'gebruikelijke' fenomenen en risico's zoals drugsgelateerde criminaliteit, witwassen/fraude, Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's), 'handavingsknelpunten georganiseerde criminaliteit' (RIEC-casus) 	<ul style="list-style-type: none"> > radicalisering: awareness-trainingen voor o.m. KCC, OOV, Wmo; regionaal casuoverleg > ondermijnende/georganiseerde criminaliteit: BIBOB-instrumentarium, Damoclesbeleid/hennepaanpak, inzet en doorontwikkeling Flexteam, samenwerking met RIEC (casusanalyse en opstellen ondermijningsbeelden) > Veilige Publieke Taak/VPT: verouderd agressieprotocol > ambtelijke en bestuurlijke integriteit: gedragscodes 2015/2016

3. Waar willen we staan in 2021?

● **Verbetering veiligheidsbeeld op de prioritaire thema's**

Vanuit de veiligheidsanalyse zijn drie thema's als prioritair naar voren gekomen, namelijk 'Veilige en leefbare kernen', 'Veilig uitgaan en veilige evenementen' en 'Ondermijning'. Op deze thema's gaan we intensiveren: we verstevigen onze aanpak en willen in 2021 een verbeterd veiligheidsbeeld op deze thema's hebben gerealiseerd. Ook moet er dan een solide aanpak staan, inclusief effectieve samenwerkingsvormen met onze partners en een stevige rol van de maatschappelijke partners (burgers en bedrijfsleven).

In hoofdstuk 5 staan onze preciezere doelen bij deze prioriteiten vermeld. Daarnaast werken we met een overkoepelende, meetbare veiligheidsdoelstelling. Daarbij maken we gebruik van de indicatoren 'totaalaantal HIC-feiten' en 'rapportcijfer veiligheid van de buurt'. Deze geven respectievelijk een goede, algemene indicatie van de objectieve en de subjectieve veiligheid van de gemeente.

indicator	bron	uitgangswaarde	doelstelling 2021
totaal HIC-feiten	politie	130 [2016]	≤ 120
rapportcijfer veiligheid van de buurt	veiligheidsenquête	7,1 [2016]	≥ 7,3

● **Veilig wonen, werken en recreëren**

Onze gemeente floreert mede dankzij het zeer krachtige toerisme- en evenementenprofiel. Deze kwaliteiten brengen Valkenburg aan de Geul zonder twijfel veel goeds. Hierbij doen zich echter ook veiligheidsrisico's voor. Deze vragen om analyse en preparatie, om 'vinger aan de pols' en soms terughoudendheid als het gaat om het aanmoedigen/toestaan van nieuwe initiatieven. Hier hebben we stappen in gezet en we zetten benodigde vervolgstappen. We brengen ons gemeentelijk instrumentarium verder op peil (onder meer op de onderdelen veiligheid, vergunning, toezicht en handhaving) en zetten dit risicogericht en consequent in. Zo verstevigen we ons toerisme- en evenementenprofiel nog.

● **Maatschappelijke en bestuurlijke weerbaarheid**

Net als op andere plekken in Nederland zien we in onze regio een groeiend gewicht van ondermijnende, georganiseerde criminaliteit. Door de ligging tussen verschillende 'buitenlanden' manifesteert dit fenomeen zich hier wellicht nog extra pregnant. We verstevigen onze aanpak (zie paragraaf 5.3) door onder meer de weerbaarheid van zowel de samenleving als het bestuur te bewaken en waar nodig te versterken. Dit straalt uit naar andere vormen van criminaliteit, waaronder vermogenscriminaliteit/HIC-feiten en vormt een algemene doelstelling in onze aanpak in komende jaren. We zijn 'samen sterk', willen 'samen sterker' worden met onze maatschappelijke partners en geven onveiligheid en criminaliteit daarmee zo weinig mogelijk kans en speelruimte.

4. Hoe gaan we te werk?

4.1 De rode draad

Hoe gaan we te werk om deze ambities waar te maken? Wat kenmerkt onze inzet op de prioriteiten en strategische thema's?

Regie De gemeente voert consequent de regie, brengen partijen bij elkaar, bevorderen en bewaken gezamenlijke aanpak, leggen verbindingen met flankerend beleid. We anticiperen op veiligheidsopgaven, interveniëren waar het niet goed loopt. Zijn zichtbaar en alert, effectief in de samenwerking.

Informatiegestuurd We werken op basis van solide informatie – informatie over trends in het veiligheidsbeeld en de voortgang van de aanpak. Daardoor zijn scherpe keuzes mogelijk, kunnen we koers houden én tijdig bijsturen. We realiseren de benodigde voorzieningen/tools en maken effectief gebruik van de informatie die reeds 'in huis' is.

Integraal werken, met het accent op preventie We zoeken altijd passende combinaties van preventie en repressie, met gebruikmaking van de mogelijkheden van partners en oog voor wat al in uitvoering is. Het accent ligt waar mogelijk op preventie - we willen 'meer naar de voorkant', investeren in de basis, risico's beheersen.

Consequente oriëntatie op rol maatschappelijke partners Bij elk thema, vraagstuk stellen we ons de vraag welke rol burgers, ondernemers, maatschappelijke partners kunnen hebben (of reeds hebben).

Verbinding zorg en veiligheid Veel vraagstukken vergen verbinding van zorg en veiligheid: via combinaties van interventies vanuit beide ketens kan een integrale, probleemgerichte aanpak gerealiseerd worden. Daarmee kan escalatie of herhaling (recidive) voorkomen worden. Na de decentralisaties zijn we beter in staat regie te voeren op het snijvlak van zorg en veiligheid.

Instrumentarium op orde Veiligheid is een coproductie, maar als gemeente doen we om te beginnen ons huiswerk. We zorgen dat beleid en planvorming integraal binnen de afdelingen tot stand komen en dat regels en uitvoering *up to date* zijn. We implementeren nieuwe bevoegdheden en instrumenten (zoals de Wet aanpak woonoverlast).

4.2 Partners in de aanpak

We werken samen met een breed palet van partijen. Zowel 'traditionele' veiligheidspartners als partijen in domeinen als zorg, welzijn en onderwijs. Lokale en bovenlokale, publieke en private partijen. Het precieze samenstel verschilt per vraagstuk en aanpak. We maken altijd passende combinaties.

Kernpartners in het IVP zijn politie, Openbaar Ministerie en brandweer/Veiligheidsregio. Hun rol in het IVP in het kort:

- **Politie (Basisteam Heuvelland, Eenheid Limburg):** belangrijke partner bij vrijwel alle IVP-thema's; in de breedte actief op integrale veiligheid, wisselend 'in the lead' en als schakel tussen andere partijen;

- *Openbaar Ministerie (arrondissement Limburg):* verantwoordelijk voor opsporing en vervolging van strafbare feiten ofwel het sluitstuk van integrale aanpak rond groepen en individuen; het OM voert mede het gezag over de politie;
- *Brandweer Zuid-Limburg:* voert de brandweertaken uit, met als accenten risicobeheersing en incidentbestrijding; de risicobeheersingstaak strekt zich uit tot IVP-thema's als veilig uitgaan en evenementen maar ook ondermijning en advies externe veiligheid; draagt via de 'brandveilig leven'-lijn bij aan het in positie brengen van burgers, een strategische doelstelling in dit IVP.

Naast deze kernpartners dragen veel andere partijen direct of indirect aan de veiligheid van Valkenburg aan de Geul bij. Belangrijke zijn het Veiligheidshuis Maastricht Heuvelland, RIEC Limburg, de Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg, zorg- en welzijnsinstellingen (onder meer meer Trajekt, Woningstichtingen, ROVL, Mondriaan), onderwijsinstellingen, Bureau Halt Limburg Zuid.

Bij veel thema's ligt de sleutel tot veiligheid mede bij onze maatschappelijke partners, dat wil zeggen bewoners, ondernemers, verenigingen en andere zelforganisaties. Óók vanuit het veiligheidsbeleid zetten we in op 'vermaatschappelijking'. Waar mogelijk positioneren we de maatschappelijke partners. We zoeken consequent de verbinding met bewonersplatforms en ondernemersverenigingen binnen de kernen.

4.3 Flankerend beleid

Belangrijk flankerende beleidsdomeinen zijn Wmo, participatie, horeca en evenementen, toerisme en recreatie, verkeer en milieu, wonen en openbare ruimte. In onze aanpak leggen we consequent de verbinding met deze domeinen. Zodoende werken we daadwerkelijk integraal, investeren concern-breed in proactie en preventie en hebben ook de repressie op orde.

Regionaal beleid

Belangrijke bovenlokale beleidskaders zijn het *Beleidsplan Politie Limburg 2015 - 2018*, het *Regionaal Beleidsplan 2012-2018* van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg en het *Meerjarenbeleidsplan 2012-2018* van Brandweer Zuid-Limburg. Als gemeente zijn wij betrokken bij en partij in deze beleidskaders.

De keuzes in dit IVP zijn mede gebaseerd op de keuzes in genoemde kaders. We nemen bepaalde elementen over, volgen op onderdelen de lijn van het bovenlokale beleid. Zo geven we gevolg aan lopende afspraken én maken we optimaal gebruik van de professionaliteit en slagkracht van onze partners.

Andersom vormt dit IVP input voor de beleidscycli van politie en brandweer/veiligheidsregio voor de periode 2019-2022. Dit vloeit voort uit de procedures rond deze cycli en meer principiëel uit de *regierol* van de gemeente op veiligheidsterrein: lokale prioriteiten vormen essentiële bouwstenen van bovenlokale keuzes over de inzet van politie en brandweer/veiligheidsregio.

5. Prioriteiten

Onze prioriteiten zijn 'Veilige en leefbare kernen', 'Veilig uitgaan en veilige evenementen' en 'Ondermijning'. We intensiveren op deze thema's. We beschrijven hier de hoofdlijnen van onze aanpak en doelstellingen bij deze thema's. In het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid 2018-2019 worden concrete acties en maatregelen bij deze thema's benoemd.

5.1 Veilige en leefbare kernen

Het fundament van ons veiligheidsbeleid is de veiligheid en leefbaarheid van de kernen in de gemeente. Dit betreft immers de alledaagse woon- en leefomgeving van onze inwoners. De veiligheid en leefbaarheid daarvan kunnen door verschillende oorzaken onder druk komen te staan. Anderzijds is het onze opgave om *proactief* te zijn, *doorlopend* te werken aan deze basiskwaliteit, samen met de partners en in het bijzonder de inwoners zelf. Opdat we met elkaar een veerkrachtige samenleving in stand houden en er 'snel bij' zijn als zich criminaliteit en andere vormen van onveiligheid voordoen. Specifieke aandachtspunten voor het veiligheidsbeleid binnen dit thema zijn woonoverlast, fysieke kwaliteit en verkeersveiligheid, woninginbraak en inbraak in schuurtjes/kelderboxen, complexe casuïstiek op het snijvlak van veiligheid en zorg (problematische huishoudens/gezinnen).

Hoofdlijnen 2018-2021

Hoofdlijnen in onze aanpak in de komende jaren zijn:

- *Burgerparticipatie, werken aan vitale kernen*; via instrumenten zoals WhatsApp-groepen, buurtbemiddeling, buurt- en wijkschouwen (waarbij onder meer gekeken wordt naar de openbare verlichting en de inrichting van de openbare ruimte), andere participatievormen; ondersteund door Bureau Burgerkracht;
- *Preventie van vermogenscriminaliteit* via voorlichting over preventiemaatregelen, inzet BOA's (preventieve surveillance), wijkagenten, aanpassen juridisch instrumentarium (APV);
- *Integrale maatwerkpaanpak van complexe casuïstiek* op het snijvlak van veiligheid en zorg (onder meer personen met verward gedrag) dmv PGA/persoonsgerichte aanpak, Top X (Veiligheidshuis), nazorg ex-gedetineerden; inzet Sociaal team;
- *Toewerken naar integraal gebiedsgericht (kerngericht) werken*, via combinaties van sociale en fysieke kwaliteit, objectieve en subjectieve veiligheid.

Doelstelling 2022

Bijdragen aan de veerkracht en vitaliteit van onze kernen door ongewenst gedrag zoveel mogelijk te voorkomen en waar het zich voordoet, consequent aan te pakken. We doen dit met persoonsgerichte, gebiedsgerichte en themagerichte maatregelen. Kenmerkend zijn integraal werken, verbindingen met ander gemeentelijk beleid en een stevige rol van burgers.

Onze effectindicatoren:

indicator	bron	uitgangswaarde	doelstelling 2021
incidenten woonoverlast/burengerucht	politie	46 [2016]	≤ 40
incidenten vernielingen	politie	111 [2016]	≤ 90
misdrijven woningcriminaliteit	politie	128 [2016]	≤ 100

5.2 Veilig uitgaan en veilige evenementen

Als gemeente hebben we een krachtig toeristisch profiel, met als belangrijke onderdelen horeca en evenementen. Dit betreft zonder twijfel belangrijke kwaliteiten van onze gemeente. In het veiligheidsbeleid ligt de focus op het bewaken en waar nodig verbeteren van de veiligheid rond horeca en evenementen. Opdat we als gemeente optimaal en duurzaam kunnen profiteren van deze 'troeven'. De aandacht gaat daarbij vooral uit naar sociale en fysieke veiligheid rond horeca/uitgaan (met name geweld, overlast, brandveiligheid en verkeersveiligheid) en de risicobeheersing rond evenementen, in het bijzonder de grootschaliger evenementen. Risico's rond evenementen samen met crowd management, verkeers- en brandveiligheid, overlast en geweld, vermogenscriminaliteit (onder meer zakkenrollerij en auto-inbraak).

Hoofdpijnen 2018-2021

Hoofdpijnen in onze aanpak in de komende jaren zijn:

- *Generiek: Toewerken naar en bewaken van effectieve, 'veilige' balans van economie, toerisme en veiligheid.* Ambtelijke en bestuurlijke awareness van de risico's, laten doorklinken in keuzes, procedures.
- *Strategische positionering van dit veiligheidsthema.* Effectieve verbindingen met flankerend beleid op het gebied van onder meer toezicht en handhaving, gezondheid (alcohol- en drugspreventie), toerisme en economie, ruimtelijke ordening en verkeer, brandveiligheid.
- *Randvoorwaarden op peil.* Dit betreft onder meer de beschikbare capaciteit voor toezicht en handhaving.
- *T.a.v. veilig uitgaan (horeca):* Verdere versteviging van publiek-private samenwerking met gebruikmaking van formats zoals het Convenant Veilig Uitgaan.
- *T.a.v. veilige evenementen:* Verdere professionalisering van procedures rond veiligheid, vergunningen, toezicht en handhaving. Specifiek: evaluaties, jaarkalender, veiligheidsoverleg, inzet Team Evenementenveiligheid. Ook bij dit deelthema de publiek-private samenwerking verstevigen ofwel evenementenmakers effectief betrekken/positioneren in het veiligheidsvraagstuk rond evenementen.

Doelstelling 2021

Een zodanige combinatie van procedures en veiligheidschecks en -instrumenten en samenwerking met én initiatief van ondernemers dat de veiligheid rond uitgaan en evenementen duurzaam beheersbaar zijn. We zorgen dat veiligheid mede op het eerste plan staat bij uitgaan en evenementen in onze gemeente.

Onze effectindicator:

indicator	bron	uitgangswaarde	doelstelling 2021
% inwoners dat zich vaak/soms onveilig voelt in het uitgaansgebied	veiligheidsenquête	27% [2016]	≤ 20

5.3 Ondernijning

Fenomenen als drugshandel en -productie, fraude en witwassen, mensenhandel, Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's) kunnen zich ook in Valkenburg aan de Geul voordoen. Precieze aard en omvang zijn, zoals gebruikelijk bij deze fenomenen, onduidelijk. Criminele netwerken acteren veelal bovenlokaal, treden zo weinig mogelijk aan het daglicht. Er zijn diffuse verbindingen met de lokale samenleving en economie. Risicofactoren in Valkenburg aan de Geul zijn de florierende recreatie- en toerismesector (veel investeringsmogelijkheden), de geografische ligging en het omvangrijke buitengebied.

Hoofdpijnen 2018-2021

Hoofdpijnen in onze aanpak in de komende jaren zijn:

- *Verdere versteviging van de bestuurlijke aanpak van georganiseerde, ondernijnende criminaliteit.* Kern daarvan is 'hinderen', 'tegenhouden', barrières opwerpen. We zetten ons bestuurlijk instrumentarium zo goed mogelijk in. In algemene zin betreft dat beleid, regels, vergunning, toezicht en handhaving. Meer specifiek gaat het onder meer om het Damocles- en BIBOB-beleid. Waar nodig brengen we ons instrumentarium verder op peil; dit betreft bijvoorbeeld de benodigde capaciteit voor toezicht en handhaving.
- *Integrale handhavingsaanpak.* We continueren de Flexteam-aanpak, geven daaraan de benodigde doorontwikkeling. Casuïstiek bepalen we aan de hand van indicaties in het ondernijningsbeeld en via het lokale RIEC-overleg.
- *Investeren in bestuurlijke weerbaarheid.* We bewaken, geven consequent invulling aan de randvoorwaarden voor ambtelijke en bestuurlijke integriteit en de veiligheid van de uitoefening van publieke taken (VPT: 'Veilige Publieke Taak'). Zie ook de paragrafen 6.6 en 6.8.
- *Investeren in maatschappelijke weerbaarheid.* We informeren ondernemers, inwoners over risico's die zij lopen en hoe te handelen. We staan in contact met bedreigde branches, hebben de vinger aan de pols, zijn 'aanwezig en bereikbaar' voor de maatschappelijke partners.
- *Versterking intelligence.* Dit is noodzakelijk voor een gerichte aanpak en optimale benutting van ons instrumentarium. We worden hierbij ondersteund door het RIEC. We benutten en verbinden de informatie waarover we beschikken, met in achtneming van privacyregels.

Doelstelling 2022

Via consequente inzet van de bestuurlijke instrumenten, in samenwerking met onze partners de speelruimte van ondernijnende criminaliteit verder verkleinen. We zijn bestuurlijk weerbaar en ondersteunen maatschappelijke weerbaarheid. Gezamenlijk werpen we een dam op tegen de criminele industrie.

6. Strategische thema's

Naast de drie prioriteiten (respectievelijk 'Veilige en leefbare kernen', 'Veilig uitgaan en veilige evenementen' en 'Ondermijning') hebben we een achttal strategische veiligheidsthema's benoemd. Op deze thema's willen we vooral consolideren, het veiligheidsniveau vasthouden en de lopende aanpak voortzetten. Natuurlijk scherpen we gaandeweg aan waar nodig. We beschrijven de hoofdlijn van onze aanpak bij deze thema's. In het Uitvoeringsplan 2018-2019 worden concrete acties en maatregelen benoemd.

6.1 Voertuigcriminaliteit (inbraak en diefstal)

Hoofdlijnen van onze aanpak zijn:

- *Preventie op peil*; aspecten zijn voorlichting, zowel algemeen richting bewoners en bezoekers als meer 'specifiek', op plekken waar veel incidenten plaatsvinden; gericht op risicobewustzijn en handelingsperspectief; tevens preventieve surveillance, bijvoorbeeld door handhavers/BOA's.
- *Repressie op peil* ofwel daderaanpak (integrale persoonsgerichte aanpak, nazorg ex-gedetineerden) en ondersteuning van opsporing en heterdaadkracht.
- *Integrale aanpak hotspots*; op plekken waar veel incidenten plaatsvinden, kijken we preciezer en bepalen en implementeren we een integrale locatiegerichte aanpak; dit doen we in samenwerking met ondernemers/uitbaters/gebiedsbeheerders.
- *Solide informatiepositie*; we behouden zicht op de ontwikkeling van de criminaliteit; benutten de beschikbare informatie.

Doelstelling (indicatoren):

indicator	bron	uitgangswaarde	doelstelling 2021
misdrijven auto-inbraak	- politie	167 [2016]	≤ 150
misdrijven diefstal motorvoertuigen	- politie	82 [2016]	≤ 74

6.2 Jeugdoverlast, veilig in en om de school

Hoofdlijnen van onze aanpak zijn:

- *Een stevige 'eerste lijn'* voor preventie van jeugdoverlast en -criminaliteit met als schakels onder meer wijkagenten en BOA's.
- *Fijnmazige probleemgerichte aanpak met zowel persoonsgerichte als groepsgerichte elementen*; belangrijke schakel in de persoonsgerichte aanpak is het jeugdteam voor complexe casus (in samenwerking met Maastricht); voor de groepsgerichte aanpak werken we met de Groepsscan (- opvolger van de Shortlist Beke).
- *Samenwerking met het onderwijs/scholen* voor probleemsigalering en preventie (evt. via Convenant Veiligheid in en om de school).
- *Verder terugdringen/beheersbaar houden van alcohol- en drugsgebruik*; via preventie /voorlichting, in samenwerking met onderwijs, horeca en Mondriaan; maar ook via handhaving van de Drank- en Horecawet; in dat kader op peil brengen van toezicht en handhavingcapaciteit.

Onze doelstelling (indicatoren):

indicator	bron	uitgangswaarde	doelstelling 2021
% alcoholgebruik (13-16 jarigen)	GGD*	49.9% [2015]	≤ 30%
% softdrugsgebruik afgelopen 4 weken (13-16 jarigen)	GGD*	4,9% [2015]	≤ 4,5%
% harddrugsgebruik afgelopen 4 weken (13-16 jarigen)	GGD*	0,9% [2015]	≤ 0,8 %
beginleeftijd alcoholgebruik	GGD*	12,6 [2015]	> 14
meldingen overlast jeugd [E35]	politie	56 [2016]	≤ 50
% inwoners dat zich vaak/soms onveilig voelt op plekken waar jongeren rondhangen	veiligheidsenquête	36% [2016]	≤ 30%

* Gezondheidsmonitor Jeugd 13-16 jarigen GGD Zuid Limburg 2015

6.3 Veilig winkelgebied, veilige bedrijventerreinen

Hoofdpijnen van onze aanpak rond veilig winkelgebied en veilige bedrijventerreinen zijn:

- *Samenwerking met ondernemers*; we zijn in overleg met ondernemers over veiligheidsrisico's en preventieve maatregelen; daarbij leggen we nadrukkelijk de link met economische kwaliteit/meerwaarde; waar plausibel werken we met het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO), een veelgebruikt format voor publiek-private samenwerking bij de veiligheid van winkelgebied en bedrijventerreinen.
- *Integrale aanpak*; we leggen in onze aanpak van dit thema verbindingen met onder meer de aanpak van ondermijnende criminaliteit, verkeersveiligheid, inrichting en beheer van de openbare ruimte.

Doelstelling (indicator):

indicator	bron	uitgangswaarde	doelstelling 2021
misdrijven diefstal en inbraak in bedrijven en instellingen	- politie	25 [2016]	≤ 22

6.4 Brandveiligheid, externe veiligheid, fysieke veiligheid en crisisbeheersing

De hoofdpijnen van de aanpak rond deze thema's staan mede verwoord in bovenlokale beleidskaders en -programma's. Als gemeente zijn wij nauw betrokken bij de totstandkoming van en sturing met deze kaders. Belangrijke zijn het *Regionaal Beleidsplan 2012-2018* van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg, het *Meerjarenbeleidsplan 2012-2018* van Brandweer Zuid-Limburg en de uitvoeringsprogramma's van de Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg.

- **Brandveiligheid:**
  - *Risicobeheersing*; we stimuleren risicobewustzijn ('awareness'), naleefgedrag en zelfredzaamheid van bewoners, ondernemers en andere maatschappelijke partijen; dit doen we enerzijds via voorlichting en communicatie (projecten 'Brandveilig Leven'),

anderzijds via vergunning, toezicht en handhaving (brandveilig gebruik); we werken risicogericht: de focus ligt op risicogroepen (zoals verminderd zelfredzame personen) en -locaties.

- *Incidentbestrijding*; we bewaken en verbeteren waar nodig het niveau van de repressie (dekkingsgraad en slagkracht); we houden ‘vinger aan de pols’ op dit punt, zowel ambtelijk als bestuurlijk; bijzondere aandacht hebben we voor aspecten als beroeps- en vrijwilligerscapaciteit, aantal en locatie van uitrukposten en andere randvoorwaarden (zoals kwaliteit verbindingen in grotten); we leggen de relatie met ‘evenementendichtheid’, verkeersveiligheid, bereikbaarheid.
- **Externe veiligheid:**
  - *Beleid, regelgeving, vergunning en handhaving op orde*; dit doen we in nauwe samenwerking met de uitvoeringspartners; voorop staat consequente handhaving bij overschrijding van toegestane risico’s, met name rond de BEVI-bedrijven in onze gemeente.
  - *Risicocommunicatie*; we zetten de beschikbare communicatie-instrumenten in (met name risicokaart) en investeren daarmee in *awareness* en zelfredzaamheid van bewoners en ondernemers.
  - *Samenwerking*: Bij ruimtelijke plannen waar veiligheid een onderdeel van is, zoeken wij de samenwerking op met de geëigende partijen, zoals de Veiligheidsregio (o.a. brandweer en GGD). Vanuit de Veiligheidsregio wordt momenteel gewerkt aan een uniforme werkwijze ten aanzien van advisering over zelfredzaamheid en crisisbeheersing.
  - *Regierol invullen*; we vertalen risico’s door in ruimtelijke ordening, leggen de verbinding met crisisbeheersing en met flankerend gemeentelijk beleid zoals evenementenbeleid.
- **Fysieke veiligheid:**
  - *Beleid en regelgeving*: De omgevingswet staat aan te komen. Met het oog op de doelen van de nieuwe omgevingswet, kunnen we omgevingswaarden vaststellen waarmee we normen aangeven voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving die we willen bereiken. Daarnaast dient een monitoringsplan te worden opgesteld om de omgevingswaarden te respecteren. De implementatie van de omgevingswet binnen de gemeente zal een actie zijn die in het uitvoeringsprogramma zal worden opgenomen.
- **Crisisbeheersing/bevolkingszorg:**
  - *Regionale samenwerking Bevolkingszorg*; we stemmen af en werken samen binnen het regionale verband van de veiligheidsregio, o.m. op de onderdelen piketpools, OTO-beleid (Opleiden, Trainen, Oefenen).
  - *Lokale crisisorganisatie op peil*; we zorgen dat de lokale sleutelfuncties en faciliteiten en voorzieningen effectief ingevuld zijn; wat betreft de faciliteiten wordt het MCC Maastricht in de toekomst onze ‘werklocatie’ bij incidenten/calamiteiten.
  - *Implementatie Bevolkingszorg op orde 2.0*; we leggen de focus op niet-zelfredzamen, werken risicogericht, bouwen ‘zelfredzaamheid’ in onze preparatie; we investeren samen met de Veiligheidsregio Zuid-Limburg in de verdere professionalisering van de crisisorganisatie.

6.5 Polarisatie en radicalisering

Hoofdpijnen van onze aanpak rond radicalisering zijn:

- *Algemene preventie* in de zin van het wegnemen van oorzaken; dit doen we via participatiebeleid, onderwijs- en arbeidsmarktbeleid, antidiscriminatiebeleid.
- *Samenwerking met instellingen en maatschappelijke partners*; we stemmen af over preventie, delen signalen en zorgen, weten elkaar tijdig te vinden.
- *Deskundigheidsbevordering van professionals/eerstelijnswerkers*; dit doen we via awareness-trainingen.
- *Adequate aanpak casuïstiek*; in concrete situaties weten we hoe te handelen; we voeren casusoverleg, staan in contact met lokale en bovenlokale partners.

6.6 VPT/Veilige Publieke Taak

Hoofdpijnen van onze aanpak rond VPT/Veilige Publieke Taak zijn:

- *Randvoorwaarden op peil*; dit betreft onder meer de beschikbaarheid van agressie-protocollen, registratie van incidenten en opvolging door leidinggevenden.
- *Bewustwording én 'levend houden' van het onderwerp*; we dragen onze norm consequent uit en zorgen dat VPT een gewoon onderwerp is in gewone processen binnen onze organisatie zoals werkoverleg.

6.7 Informatiebeveiliging

Hoofdpijnen van onze aanpak rond informatieveiligheid zijn:

- *Randvoorwaarden voor beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid* van informatie op peil; we beveiligen onze systemen, geven invulling aan privacyregels, voeren een effectief governance-model en weten hoe te handelen bij incidenten.
- *Voldoen aan objectieve criteria*; dit bewaken we met behulp van formats zoals de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG).
- *Risicobewustzijn personeel*; dit versterken we via interne communicatie en regelmatige tests en controles.

6.8 Ambtelijke en bestuurlijke integriteit

Hoofdpijnen van onze aanpak rond ambtelijke en bestuurlijke integriteit zijn:

- *Randvoorwaarden op peil*; dit betreft onder meer gedragscodes (ambtelijk, College, Raadsleden), klokkenluiders, vertrouwenspersonen, meldprocedures.
- *Bewustwording én 'levend houden'*; we houden 'integriteit' op de agenda, zorgen dat het een gewoon gespreksonderwerp is (geen taboe). We dragen consequent onze collectieve norm uit, zijn alert op risico's en aantastingen, zetten afgesproken vervolgstappen.

7. Coördinatie, verantwoording en begroting

7.1 Ambtelijke en bestuurlijke coördinatie

De ambtelijke coördinatie over het IVP is belegd bij het Team Veiligheid, Toezicht en Handhaving. Het team onderhoudt de benodigde verbindingen met andere teams en domeinen binnen de organisatie en met externe partners. Halfjaarlijks vindt breder ambtelijk overleg over de voortgang van het IVP plaats. Het Team Veiligheid regisseert de implementatie van het IVP, intervenueert bij knelpunten in de aanpak en nieuwe veiligheidsvraagstukken. Het team informeert en adviseert de portefeuillehouder over ontwikkelingen rond het IVP.

De bestuurlijke coördinatie over het IVP is belegd bij het Integraal Veiligheidsoverleg Valkenburg (IVOV). In deze stuurgroep hebben de portefeuillehouders OOV/integrale veiligheid, handhaving, zorg en sociaal domein zitting. Daarnaast participeren de adviseur OVV, de Teamleider VTH, de externe medewerker Burgerkracht, de medewerker Communicatie en de medewerker Sociaal Domein in de stuurgroep. Het Team Veiligheid, Toezicht en Handhaving verricht de ambtelijke voorbereiding.

De lokale driehoek bewaakt op reguliere basis de voortgang van het IVP. Knelpunten worden benoemd en waar mogelijk aangepakt.

7.2 Beleidscyclus

Het IVP wordt geoperationaliseerd via meerjarige uitvoeringsplannen, respectievelijk voor de periode 2018-2019 en 2020-2021. In het eerste kwartaal van elk jaar (vanaf 2019) wordt een voortgangsrapportage opgesteld. Op basis daarvan wordt het 'lopende' uitvoeringsplan eventueel op onderdelen bijgesteld/het nieuwe voorbereid.

Verantwoording over resultaten vindt mede via de begrotingscyclus plaats (BBV- en aanvullende IVP-indicatoren).

7.3 Monitoring, stuurinformatie

Monitoring vindt op verschillende manieren en momenten plaats. Jaarlijks (vanaf 2019) wordt in het eerste kwartaal een voortgangsrapportage opgesteld op basis van onder meer politiecijfers. In deze rapportage wordt ingegaan op de voortgang op de IVP-thema's en -indicatoren. Daarnaast wordt in het jaarverslag gerapporteerd over de landelijke BBV-indicatoren (Besluit Begroting & Verantwoording) alsmede de IVP-indicatoren.

Op tactisch en operationeel niveau vindt tussentijds monitoring plaats aan de hand van politiecijfers en andere gegevens.

7.4 Samenwerking met de Heuvellandgemeenten

Op projectmatige basis zal samenwerking gezocht worden binnen de vijf Heuvellandgemeenten. In de Robuuste Lokale Driehoek, die vier maal per jaar bijeenkomt (Heuvelland-niveau), zullen prioriteiten worden gesteld en besloten worden bij welke veiligheidsthema's gezamenlijk een project kan worden opgestart.

Hierbij kan gedacht worden aan projecten zoals:

- het controleren van landbouwvoertuigen;
- het regelen van wielertoeren;
- het gezamenlijk ontwikkelen van beleid ter bestrijding van heling.

7.5 Begroting

Voor veel maatregelen en activiteiten die onder dit IVP vallen, is voor komende jaren reeds voorzien in de bekostiging via de programmabegroting. Dit geldt onder meer voor brandweezorg, crisisbeheersing, veiligheidsregio, bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit en verkeersveiligheid. Het betreft doorlopende activiteiten, deels met een wettelijke grondslag. Daarnaast is er een werkbudget IVP begroot om veiligheidsprojecten uit te voeren.

Uitgangspunt is om de uitvoering van het integraal veiligheidsplan binnen de huidige begrotingskaders (formatie en budgetten) te laten plaatsvinden. Indien vanuit de uitvoering van het beleid blijkt dat dit uitgangspunt wijziging behoeft, zullen vanuit de jaarlijkse uitvoeringsplannen onderbouwde voorstellen worden gedaan voor het bijstellen van de ambitie, het anders prioriteren van thema's dan wel zal de raad om additionele middelen gevraagd worden.

Bijlage 1: Veiligheidsvelden en -thema's van Kernbeleid Veiligheid (VNG)

De methode Kernbeleid Veiligheid van de VNG definieert het integrale veiligheidsterrein aan de hand van vijf *veiligheidsvelden* met daarbinnen *veiligheidsthema's*. Het betreft de volgende velden en thema's:

Veilige woon- en leefomgeving	Bedrijvigheid en veiligheid	Jeugd en veiligheid	Fysieke veiligheid	Integriteit en veiligheid
1.1 Sociale kwaliteit	2.1 Veilig winkelgebied	3.1 Jeugdoverlast	4.1 Verkeersveiligheid	5.1 Polarisation en radicalisering
1.2 Fysieke kwaliteit	2.2 Veilige bedrijventerreinen	3.2 Jeugdcriminaliteit/ individuele probleemjongeren	4.2 Brandveiligheid	5.2 Georganiseerde/ ondermijnende criminaliteit
1.3 Objectieve veiligheid/veel voorkomende en 'high impact'- criminaliteit	2.3 Veilig uitgaan	3.3 Jeugd, alcohol en drugs	4.3 Externe veiligheid	5.3 Veilige Publieke Taak
1.4 Subjectieve veiligheid	2.4 Veilige evenementen	3.4 Veilig in en om de school	4.4 Rampenbestrijding en crisisbeheersing	5.4 Informatie-veiligheid
	2.5 Veilig toerisme			5.5 Ambtelijke en bestuurlijke integriteit

Bijlage 2: Uitvoeringsmatrix 2018/2019 (voorschot op Uitvoeringsplan IV)

IVP-thema	Acties in 2018-2019
1 Veilige en leefbare kernen	<ul style="list-style-type: none"> • Kerngesprekken en -planvorming met bewoners; ondersteund door Bureau Burgerkracht • Aanpassen inrichting wegen waardoor deze verkeersveiliger worden • Intensivering samenwerking politie en BOA's • Samenwerking veiligheid en zorg • Persoonsgerichte aanpak/TOP X (i.s.m. Veiligheidshuis)
2 Veilig uitgaan en veilige evenementen	<ul style="list-style-type: none"> • Implementatie en verdere doorontwikkeling evenementenveiligheid; o.m.: nog meer dan voorheen de balans zoeken tussen de eigen verantwoordelijkheid van de organisator en inzet van verantwoordelijke hulpdiensten • In advisering meer aandacht voor CTER-gerelateerde problematiek • Kalenderbeheer evenementen • Risico's extra beheersbaar maken via upgrade VTH (zie hieronder) • Opnieuw afsluiten Convenant Veilig Uitgaan; gestructureerd overleg voeren met horecaondernemers
3 Ondernijning	<ul style="list-style-type: none"> • Doorontwikkeling Flexteam • BIBOB-beleid/procedures • Damocles-aanpak • Verbeteren informatiepositie ism het RIEC
a Voertuigcriminaliteit (inbraak en diefstal)	<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerking met hoteleigenaren en andere ondernemers; preventieve maatregelen doorvoeren zoals het verspreiden van folders over inbraak in voertuigen
b Jeugdoverlast, veilig in en om de school	<ul style="list-style-type: none"> • Implementatie Groepsscan • Realiseren jeugd ontmoetingsplekken • Convenant Veiligheid in en om de school. • Schoolagent • Persoonsgerichte aanpak/TOP X (i.s.m. Veiligheidshuis)
c Veilig winkelgebied, veilige bedrijventerreinen	<ul style="list-style-type: none"> • Verkenning wenselijkheid en haalbaarheid introductie Keurmerk Veilig Ondernemen voor industrieterrein 'De Valkenburg' • Integrale flexcontroles
d Brandveiligheid, externe & fysieke veiligheid en crisisbeheersing	<ul style="list-style-type: none"> • Analyse repressie (dekkingsgraad en slagkracht); verkennen en voorbereiden evt. maatregelen om acceptabel niveau te realiseren; • Risicobeheersing versterken door upgrade VTH (zie hieronder) • Projecten Brandveilig leven (o.m. gericht op ouderen) • Implementatie omgevingswet in relatie tot fysieke veiligheid
e Polarisation en radicalisering	<ul style="list-style-type: none"> • Voorlichting; o.m. awareness-cursussen voor medewerkers om radicalisering sneller te herkennen • Instellen meldnummer radicalisering • Verbetering informatiepositie/-uitwisseling
f VPT/Veilige Publieke Taak	<ul style="list-style-type: none"> •
g Informatiebeveiliging	<ul style="list-style-type: none"> •

h Ambtelijke en bestuurlijke integriteit	<ul style="list-style-type: none"> • Consequente opvolging van incidenten
GENERIEK	<ul style="list-style-type: none"> • VTH: tekort op het HUP verkleinen, door werkzaamheden efficiënter in te richten en te clusteren en met een investering van extra capaciteit